

בבא בתרא כ'

עשב שתלש והניח בחלון או שעלו מאליהן הגמרא הביאה את דעת שמואל, ומטלוניות שאין בהן ג' ע"ג ואבר ובשר מדולדלין³⁶² שרקיק דק אין ממעט גדול חלון לעניין טומאה, כיון שכל דבר שאינו מבטלו וראוי לקחתו לאחר זמן, אינו ממעט בחלון. ומקשה על שמואל ממה ששנינו בתוספתא, ותחילה מביאה את כל הברייתא. ששנינו, עשבין שתלשן והניחן בחלון, או שעלו מאליהן³⁶² בחלונות, ומטלוניות שאין בהן שלש על שלש, שאין מקבלין טומאה. והאבר והבשר המדולדלין³⁶³ בבהמה ובחיה, תלושים ומעורים במקצת והבהמה עומדת ליד החלון והאבר מונח על החלון. ועוף ששכן בחלון³⁶⁴, ועובד כוכבים שישב בחלון, וכן שמנה המונח בחלון, עובד כוכבים אינו מקבל טומאה³⁶⁵, וכן בן שמנה שהוא כאבן לא חי ולא מת, והמלח, שאינו אוכל הוא בפני עצמו, וכלי חרס. שאחוריו לצד אהל הטומאה, וספר תורה, כולם ממעטין בחלון. אבל השלג³⁶⁶, והברד, והגליד, והכפור, והמים כולן אין ממעטין בחלון, הואיל ונימוקים מאליהם, ומים שבכלי שאם ינטל הכלי אינם עומדים בפני עצמן.

שאלת הגמרא, הרי העשבים ראויים לבהמתו, וסופו ליטלם ובכל זאת כל זמן שהם שם הן ממעטין בחלון
ממעטים וקשה על שמואל? עונה הגמרא, מדובר בעשבים ממין 'אפרזתא', שהוא סם המות לבהמה, והם עשבים לחים שאינם ראויים להסקה, או שעלו מאליהן. שואלת הגמרא, כיון שהם קשים לכותל הוא עומד להורידם? אמר רבה, מדובר בכותל חורבה. רב פפא אמר, אפילו בכותל ישוב, בבאים מחוץ לשלשה טפחים לחלון, וראשיהם עולים לחלון.

מטלוניות מבד כעין שק
שואלת הגמרא, הרי מטלוניות ראויות להיעשות טלאי³⁶⁷ לקרע שבבגד? עונה הגמרא, בעשויות בד עבה. שואלת הגמרא, הרי הן ראויות למקוץ דם לקנח פי המכה? אומרת הגמרא

362 תוס' הקשו איך ממעטים את הטפח הרי שנינו במסכת אהלות אלו לא מביאין ולא חוצצין הורעים והירקות, חוץ מאלו שמנו שמביאים וחוצצים. ויתיר ר"ת ששם מדבריים לענין אהל לחצוץ בפני הטומאה על מה שתחתם, או להביא טומאה מפני שהרוח מנשבו ואינו עומד במקומו. ואומר ר"י שכיון שאינו צריך צמיד פתיל אינו צריך מירוח מן הצדדים. תוס'.

363 ושנינו בהעור והרוטב מטמאין טומאת אוכלין במקומן וצריכין הכשר ואלו לא הוכשרו. רש"י.

364 נראה שאפ' לר"מ שאמר שכל דבר שיש בו רוח חיים אין עושים דופן לסוכה ולא מחיצה הוא לענין מחיצת עשרה, אבל לענין חלון מממעט בכל דבר שמבטלו. תוס'.

365 לומדים מהכתוב ואיש אשר יטמא בתוך הקהל שעובד כוכבים אינו מטמא ואפ' שחכמים עשאוהו כוכבים כיון שמדאורייתא אינם מטמאים הם חוצצים בפני הטומאה. תוס'.

366 כשלא חשב עליו אבל כשחשב עליו הוא מקבל טומאה. תוס'.

367 אע"ג שבגד פחות משלשה על שלשה אינו מקבל טומאה אינו ממעט מפני שיקחנו כשהוא יצטרך אותו לטלאי. תוס'.

שעשויות בד שק שעושה סריטות. שואלת הגמרא, אם עשויות ריסקא שיעורם לטומאה אינו שלש על שלש אצבעות אלא ארבע על ארבע, שזהו שיעור של שק? אומרת הגמרא, שאינן מבד ריסקא אלא מבד גס כעין ריסקא.

אבר ובשר מזולדלים של בהמה המדולדלין בבהמה ובחיה, הרי הבהמה יכולה

לברוח? עונה הגמרא, מדובר בקשורה. שואלת הגמרא, הרי הוא ישחט אותה? מבארת הגמרא, מדובר בבהמה טמאה. שואלת הגמרא, הרי ימכרנה לנכרי? אומרת הגמרא, מדובר בבהמה כחושה. ולא אומרים שיחתוך ויזרוק את האבר המדולדל לכלבים, משום צער בעלי חיים³⁶⁸.

שואלת הגמרא ממה ששנינו, עוף ששכן בחלון הרי הוא יכול לפרוח? אומרת הגמרא, מדובר בעוף טמא שקשור שלא ישחוט אותו. שואלת הגמרא, הרי ימכרנו לנכרי? מתרצת הגמרא, שמדובר בעוף כחוש מאד, ואין ראוי לשום אדם. שואלת הגמרא, הרי יכול לתיתו לתינוק כמשחק? מבארת הגמרא שמדובר בעוף כחוש שמסרט.

עכו"ם צחבושי מלכות תינוק בן ח' ומעמידה הגמרא, שמה ששנינו עובד כוכבים הרי הוא כאבן בשבת

שישב בחלון, מדובר בכפות. ולא אומרים שיבוא חברו ויתיר אותו, מפני שמדובר במצורע. שואלת הגמרא, שיבוא מצורע חברו ויתירנו? אלא מדובר בחבושי מלכות. ובן שמנה המונח בחלון, לא אומרים שאמו תבוא ותשאנו מפני שמדובר בשבת. ושנינו בברייתא, בן שמנה הרי הוא כאבן ואסור לטלטלו בשבת, אבל אמו שוחה עליו ומניקתו מפני הסכנה³⁶⁹.

מלח מר ע"ג פצים שאין לו שיעור שואלת הגמרא, הרי מלח ראוי לו? אומרת הגמרא במלח מר. שואלת הגמרא, הרי הוא ראוי לעורות?

ואומרת הגמרא שיש בו קוצים. שואלת הגמרא, כיון שהמלח קשה לכותל הוא יקחנו משם? עונה הגמרא, שהמלח מונח על חתיכת חרס והחרס עצמו אינו חוצץ מפני שאין בו שיעור, וכמו שאינו. כמו ששנינו במשנה לגבי הוצאה בשבת, חרס כדי ליתן בין פצים לחבירו.

שואלת הגמרא, כלי חרס ראוי לו? מבארת הגמרא, במטונף. שואלת הגמרא, הרי הוא ראוי למקוץ דם? אומרת הגמרא, שיש בו נקב. שואלת הגמרא, ספר תורה ראוי לקרוא בו? עונה הגמרא, מדובר בספר בלוי. שואלת הגמרא, הרי הוא טעון גניזה ויסקלו לגנזו? עונה הגמרא, שישאר בחלון ושם יגנזו.

368 ואין להקשות שיקח את כל הבהמה ויזרוק לכלבים מפני שמדובר בקוף שמניחו להשתעשע בו. תוס'.

369 ומדובר בגוסס שימות לפני שתצא השבת אמר ששם תהיה קבורתו. תוס'.

רב א' עושים מחיצה חוץ ממלח ורוב שמואל אמר רב, בכל עושין מחיצה, חוץ ממלח
 א' א' א' מלח כאן בסדומית כאן באסתרונקית ורוב, מפני שהמלח מתפזר והרוב ניתך
 כשמתחמם. ושמואל אמר אפילו מלח. אמר רב פפא ולא נחלקו, עושים מחיצה
 במלח סדומית שהוא עבה וקשה כאבן, ואין עושים במלח אסתרונקית. ועכשיו
 שרבה אמר שאדם עושה שני צבורי מלח בגובה עשרה ליד שני כתלי המבוי,
 ומניח עליהם קורה, את שתי קורות המבוי, שהמלח מעמיד את הקורה, והקורה
 מעמידה את המלח. עושים מחיצה אפילו במלח אסתרונקית. ורב פפא ורבה ולא
 נחלקו, כאן כשיש קורה, כאן כשאין קורה.

מרחיקים את הריחים משום הקול למדנו במשנה שמרחיקין את הריחים ג' מן השכב
 שהן ארבעה מן הרכב. מבארת הגמרא, הטעם שמרחיקים את הריחים, הוא משום הרעידה שהקרקע רועדת. שואלת הגמרא
 ממה ששנינו בברייתא, ושל חמור שלשה מן האיסטורוביל, מושב הריחים, שהן
 ארבעה מן הקלת, האפרכסת. ומהי הרעידה בריחים כאלו³⁷⁰? אלא מרחיקים משום
 הקול, יש מפרשים קול הנהגת החמור ויש מפרשים קול הריחים³⁷¹.
 למדנו במשנה, שמרחיקים את התנור שלשה מן הכליא, שהן ארבעה מן השפה.
 אמר אביי, מכאן שהכליא של התנור, מה שהתנור מתרחב יותר באמצעיתו, הוא
 טפח. והיוצא להלכה מזה למקח וממכר³⁷².

משנה

לא יעמיד תנור בבית אלא אם כן ישלא יעמיד אדם תנור בתוך הבית, אלא אם כן יש
 על גביו חלל גובה ארבע אמות מפי התנור עד
 התקרה כדי שלא תאחו אש בתקרה. היה מעמידו בעלייה, צריך שיהא תחתיו טיח
 ברצפה שלשה טפחים, שלא תבער התקרה התחתונה של העלייה. ובכירה שאין
 עושין בתוכה היסק גדול כמו בתנור, צריך שיהא מעזיבה בעובי טפח. ואם הזיק
 אחר שיש שם כל השיעורים הללו, משלם מה שהזיק. ואף שחייב לשלם אם הזיק,
 השכנים מעכבים שירחיק בכל השיעורים הללו, שמא ידליק בתיהם ואין לו מה
 לשלם³⁷³. רבי שמעון אומר, לא אמרו כל השיעורין האלו, אלא שאם הרחיק והזיק
 פטור מלשלם.

לא יפתח אדם חנות של נחתומין ושל צבעין תחת אוצרו של חבירו, ולא רפת

370 ר"ח מפרש שבריחים של חמור אין רעידות מפני שלא חמור טוחן בה אלא העצים שעליהם הריחים נקראים
 חמור. וכן בכל ריחים אחרות הבסיס שעליו הריחים נקרא איצטורובל. ואדם יושב בריחים של חמור במקום גבוה
 ורגליו מסובכות את הריחים ואין בו רעידה, אבל בריחים אחרות שאדם טוחן בגופו או בידיו יש נדנוד שגורם
 רעידות. ור"י מפרש שגם בשל חמור טוחן ביד אלא שהוא על גבי בנין ולא על הקרקע ולכן אין בהם רעידות.

371 רש"י.

372 ובשכב של ריחים לא אמרו כן מפני שהיה פשוט להם איך היה. תוס'.

373 רש"י.

בקר. באמת ביין, התירו לפתוח תחתיו חנות של נחתומין וצבעין, שאין העשן קשה ליין, אבל לא רפת בקר שהריח קשה ליין.

גמרא

בתנור של נחתומים מעזיבה ד"ט
 שואלת הגמרא, הרי שנינו בברייתא, בתנור שמעמיד בעלייה שצריכים תחתיו ארבעה טפחים מעזיבה, ובכירה שלשה טפחים? מתרצת הגמרא, שהברייתא מדברת בתנור של נחתומים שמסיקים אותו תמיד, ובכירת נחתומין. ותנור שלנו שהמשנה נתנה בו שיעור ג' טפחים, הוא ככירה של נחתומים³⁷⁴.

אם הרפת קודמת לאוצר מותר למדנו במשנה, שאין פותחים רפת או חנות נחתומים או צבעים תחת אותרו של חברו. ומביאה הגמרא שבברייתא שנינו, שאם היתה הרפת קודמת לאוצר מותר. הסתפק אביי, מה הדין אם כיבד וריבץ את אוצר גגו לצורך האוצר, ולא הספיק להכניס תבואה עד שאחר פתח חנות תחתיו. האם הוא כקודם לאוצר, או כיון שכיבד וריבץ הוא כמו שהקדים את האוצר. מה הדין אם ריבה בחלונות, האם כיון שגילה דעתו שעשאו לאוצר כמי שהקדים את האוצר. וכן מה הדין באכסדרה תחת האוצר או שבנה עלייה על גבי ביתו, אם תמצא לומר שריבה בחלונות אינה הקדמה, מה הדין כשעשה את כל הבניה לכך. ונשארה הגמרא בתיקון.

הסתפק רב הונא בנו של רב יהושע, מה הדין כשהכניס שם תמרים ורמונים, האם היא התחלת אוצר או שאין אוצר אלא בתבואה ויין ושמן. ונשארה הגמרא בתיקון. שנינו שביין התירו מפני שהעשן משביחו, ולא התירו ברפת בקר מפני שמסריחו. ואמר רב יוסף יין שלנו אפילו עשן של נר קשה לו. ואמר רב ששת ואספסת, שחת של תבואה היא כרפת בקר, מפני שהוא לח ומתחמם ומעלה סרחון.

374 כל אחד היה עושה תנור כמו שרצה אבל כירות של נחתומים היו כולן שוות. תוס'.

